

Representantforslag 149 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Henning Warloe

Dokument 8:149 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Henning Warloe om virkemiddelapparatet for næringsutvikling og innovasjon

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge har mange gode, offentlig finansierte tjenester. Selve grunnlaget for verdiskapingen og velferdssamfunnet er et velfungerende næringsliv. At arbeidskraft og kompetanse står for 85 prosent av nasjonalformuen, illustrerer godt betydningen av næringslivet. I fremtiden vil utgiftene til den offentlig finansierte velferden øke, og for å opprettholde landets sikkerhetsnett må verdiskapingen økes i årene som kommer. Nasjonens rike naturressurser er i seg selv ikke nok til å sikre innbyggerne levestandard. Et produktivt og lønnsomt næringsliv blir avgjørende for om en vil lykkes med å videreutvikle samfunnet.

Det er i denne sammenheng viktig å styrke det eksisterende næringslivet. Tilsvarende viktig er det med et virkemiddelapparat som på en best mulig måte sørger for å nå sine mål. Innovasjon Norge uttrykker selv sin funksjon slik:

«Innovasjon Norge bidrar til nyskaping i næringslivet, utvikling i distriktene og konkurransedyktige norske bedrifter.»

I 2009 fordelte Innovasjon Norge til sammen 9,8 mrd. kroner og ga råd til en verdi av 235 mill. kroner. I Norge er det såkalte virkemiddelapparatet, med Innovasjon Norge i spissen, et helt sentralt politisk virkemiddel for å nå mål om nyskaping i næringslivet og innovasjon. Med så stor vekt på disse offentlige

etatene, som mottar så store bevilgninger, er det av desto større betydning at disse på en best mulig måte bidrar til en god måloppnåelse.

Særlig om utfordringer for Innovasjon Norge

Innovasjon Norge ble etablert i 2004 ved en sammenslåing av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere. I henhold til lov om Innovasjon Norge er selskapets formål å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet og utløse ulike distrikters og regioners næringsmessige muligheter gjennom å bidra til innovasjon, internasjonalisering og profilering.

Innovasjon Norges rolle som næringsutviklingsaktør ble gjennomgått av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité i Innst. S. nr. 152 (2008–2009). Innstillingen bygget på Riksrevisjonens undersøkelse (Dokument nr. 3:4 (2008–2009)) hvor det ble reist kritikk og påvist betydelige svakheter som en enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité i stor utstrekning sluttet seg til. I Riksrevisjonens Dokument 3:2 (2009–2010) undergis særlig SIVAs (Selskapet for industrivekst) innovasjonsprogrammer kritikk.

Evalueringen av Innovasjon Norge viste at Innovasjon Norge med stor sannsynlighet bidrar til økt verdiskaping i Norge. Selskapet formidler finansielle virkemidler på en profesjonell og faglig solid måte. Selskapet har imidlertid også utviklingsoppgaver knyttet til virkemiddel- og politikktutforming. Effekten av ressursbruken på dette området er vanskelig å måle, men selskapet har i for liten grad utviklet seg som en kunnskapsorganisasjon og premissgiver for utvikling av den norske næringspolitikken. Forslagsstillerne vil peke på at evalueringen viste at selskapets målstruktur bør forbedres, at styringen av selskapet i større grad bør baseres på rammestyring, og

at en større andel av selskapets virkemidler bør støtte prosjekter med innovasjon av nasjonal eller internasjonale karakter som mål, uavhengig av geografi.

Når det gjelder reiseliv, satte evalueringen søke-lyset på at Innovasjon Norge kun forvalter om lag 40 prosent av de store offentlige midler til profileringsarbeid, noe som bidrar til et behov for en utdypende evaluering av den samlede offentlige profileringsinnsatsen med en hensikt å vurdere om denne bidrar til økt verdiskaping.

Forslagsstillerne mener det er viktig at evalueringen avdekket at midlene til næringsutvikling basert på regionale forutsetninger har økt gradvis siden 2004, men at særlig bygdeutviklings(BU)-midlene bidrar til så lav måloppnåelse at de i fremtiden bør forvaltes utenfor Innovasjon Norge. Antallet virkemidler ble ansett å være unødvendig høyt, og de mange sektorprogrammene vanskeliggjør selskapets måloppnåelse.

Høringsfristen for å uttale seg om evalueringen av Innovasjon Norge gikk ut 1. februar 2011, og saken er nå under behandling i Nærings- og handelsdepartementet. Forslagsstillerne har merket seg at mye fungerer godt med Innovasjon Norge, som ble etablert under regjeringen Bondevik II. Imidlertid er det viktige forhold som må tas tak i, og forslagsstillerne mener dette haster. Forslagsstillerne viser til Stortingets behandling av endringer i lov om Innovasjon Norge, Prop. 39 L (2010–2011), hvor næringskomiteens medlemmer fra regjeringspartiene viste til at de var kjent med at evalueringen av Innovasjon Norge har vært på høring og at disse ser fram til at Stortinget får saken til behandling, jf. Innst. 211 L (2010–2011). Forslagsstillerne forstår dette slik at det er bred politisk enighet om at evalueringen av Innova-

sjon Norge skal behandles av Stortinget, og forslagsstillerne mener det er viktig at dette skjer raskt.

Særlig om store satsinger

Det er i Norge i dag aktuelt med, og debatt om, flere typer store satsinger. Dette kan gjelde Ironman på Tjeldbergodden i Aure, eller Demo 2020, en arena for test- og demonstrasjonsprosjekter. Forslagsstillerne mener særlig virkemiddelapparatets evne til å gå inn i store, nasjonale satsinger ikke er god nok. Dette kan skyldes ulike forhold, som manglende fleksibilitet, bundne midler og at investeringsbehovet ved enkelte satsinger er meget omfattende. Forslagsstillerne mener mange næringer i dag står overfor et mulighetsvindu slik den globale økonomien utvikler seg. Dette kan gjelde bergindustrien, miljøindustrien og andre. Det er viktig for Norges fremtidige næringsliv, og dermed det fremtidige velferdssamfunnet, at virkemiddelapparatet er innrettet på en slik måte at det kan gå inn i store satsinger når de aktualiserer seg.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen senest sammen med statsbudsjettet for 2012 legge frem en sak for Stortinget, om en bedre måloppnåelse i virkemiddelapparatet inkludert Innovasjon Norge, og herunder om hvordan virkemiddelapparatet kan møte store satsinger på en bedre måte og bidra bedre til innovasjon og nyskaping.

20. mai 2011